

LAPE Pirkanmaa

Maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuuspalveluiden kehittämiskokonaisuus

Kehittämistyöryhmän kokous 5.4.2018

**VÄLIARVIOINTI:
KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN TOIMINTA JA
KEHITTÄMISKOKONAISUUS - JATKOTOIMENPITEET**

TYÖRYHMÄN KOKOUS 5.4.2018 KLO 13-15

ASIALISTA

13.00 Ajankohtaista LAPEsta

13.15 Kehittämistyöryhmän itsearviointikysely ja palautekeskustelu

13.45 Kehittämiskokonaisuuden väliarviointi: Tavoitteet ja visio vs. suunnitellut ja tehdyt toimenpiteet, jatkon suunnittelu

14.45 Muut asiat: Koulutus- ja osaamisvaateet

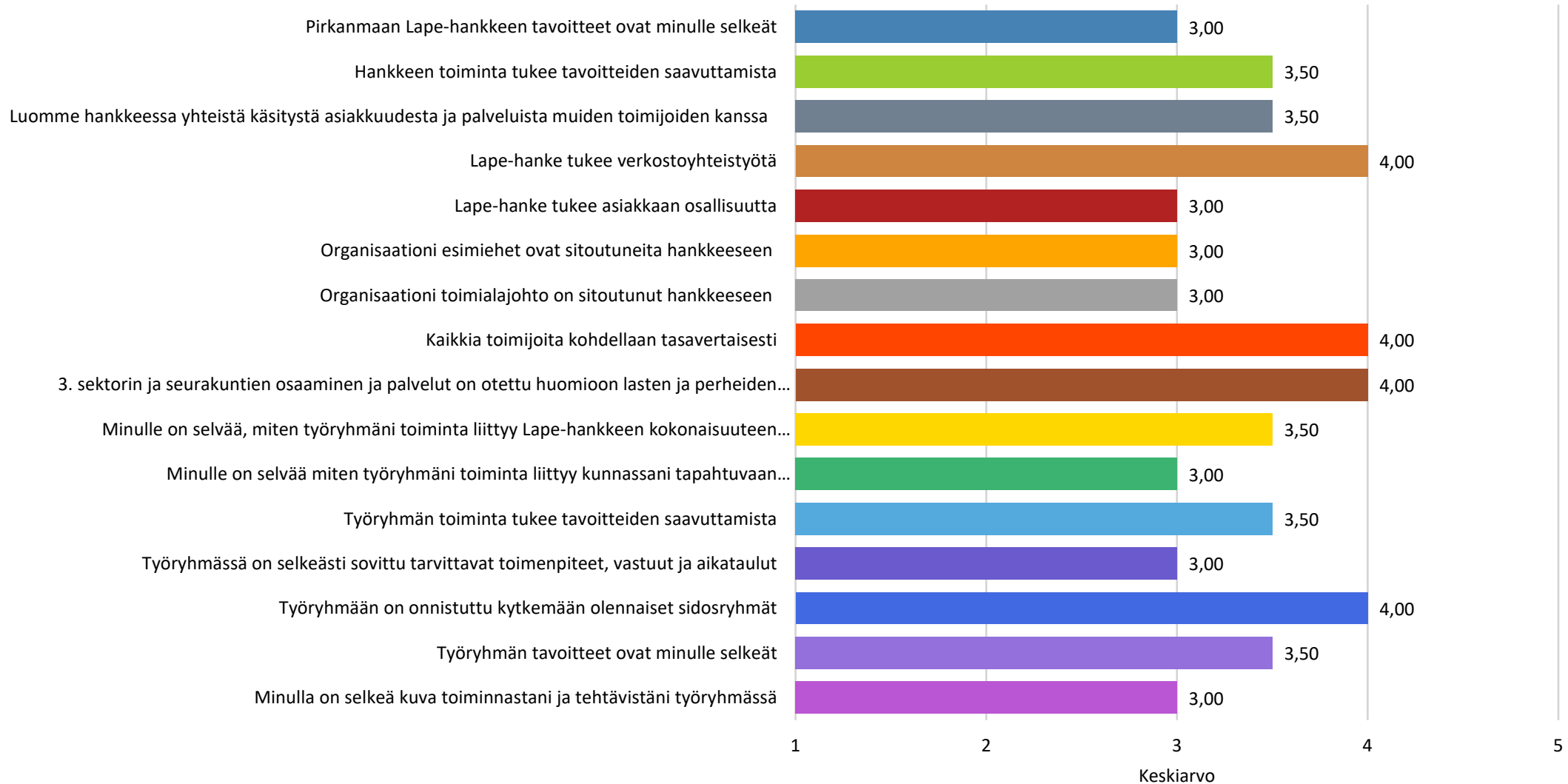
15.00 Päätös

Kehittämistyöryhmän itsearviointi

Palautekysely (TaY Johtamiskorkeakoulu) 2/2018

1. Miten hyvin seuraavat asiat ovat toteutuneet Lape hankkeessa tähän asti?

Kysely muodostuu väittämistä ja kolmesta avoimesta kysymyksestä. Arvioi väittämät sen mukaan miten hyvin ne kohdallasi pitävät paikkansa. ei pidä ollenkaan paikkaansa pitää harvoin paikkansa pitää jossakin määrin pitää melko paljon paikkansa pitää täysin paikkansa

1. Miten hyvin seuraavat asiat ovat toteutuneet Lape hankkeessa tähän asti?

Kysymys	Keskiarvo	N
Pirkanmaan Lape-hankkeen tavoitteet ovat minulle selkeät	3,00	2
Hankkeen toiminta tukee tavoitteiden saavuttamista	3,50	2
Luomme hankkeessa yhteistä käsitystä asiakkuudesta ja palveluista muiden toimijoiden kanssa	3,50	2
Lape-hanke tukee verkostoyhteistyötä	4,00	2
Lape-hanke tukee asiakkaan osallisuutta	3,00	2
Organisaationi esimiehet ovat sitoutuneita hankkeeseen	3,00	2
Organisaationi toimialajohto on sitoutunut hankkeeseen	3,00	2
Kaikkia toimijoita kohdellaan tasavertaisesti	4,00	2
3. sektorin ja seurakuntien osaaminen ja palvelut on otettu huomioon lasten ja perheiden palveluiden suunnittelun kokonaisuudessa	4,00	2
Minulle on selvää, miten työryhmäni toiminta liittyy Lape-hankkeen kokonaisuuteen Pirkanmaalla	3,50	2
Minulle on selvää miten työryhmäni toiminta liittyy kunnassani tapahtuvaan kehittämistoimintaan	3,00	2
Työryhmän toiminta tukee tavoitteiden saavuttamista	3,50	2
Työryhmässä on selkeästi sovittu tarvittavat toimenpiteet, vastuut ja aikataulut	3,00	2
Työryhmään on onnistuttu kytkemään olennaiset sidosryhmät	4,00	2
Työryhmän tavoitteet ovat minulle selkeät	3,50	2
Minulla on selkeä kuva toiminnastani ja tehtävistäni työryhmässä	3,00	2

2. Missä on onnistuttu?

Kaikki ovat maahanmuuttajapalveluiden parissa työskenteleviä eli tietoa ja kokemusta löytyy. Ryhmän jäsenet ovat hyvin sitoutuneita kehittämistyöhön.

3. Missä olisi parannettavan varaa?

Enemmän selkeyttä siihen miten oma kehittämistyömme linkittyy koko Lape-työhön. Kaipaisin vielä konkreettisemmin tietoa siitä mitä perhekeskusmallilla haetaan.

1. Missä on onnistuttu?

- Verkostoitumisessa
- Materiaalipaketin ("työkalupakki") kokoamisessa; materiaalille on ollut jo käyttöäkin.
- Ryhmä itsessään on monipuolinen ja hyvin toimiva, myös ryhmän jäsenten keskinäinen verkostoituminen on onnistunut.
- Kokoukset on pidetty sopivan tiiviisti, asioissa on pysynyt hyvin kartalla.

2. Missä on parantamisen varaa?

- Huomiota pitäisi kiinnittää myös maahanmuuttajien keskinäiseen rasismiin ja ennakkoluuloihin; myös maahanmuuttajat pitäisi saada kohtaamaan toisensa kunnioittavasti ja ilman syrjintää. *Mitä sen eteen voisi tehdä: esim. SETAn koulutukset Tampereen vastaanottokeskuksessa.*
- Parempi tiedonkulku Pippurin muiden kehittämissyöryhmien toiminnasta ja tekemisistä
- Rajapintatyön vahvistaminen, esim. LAPE/SOTE ja sivistystoimi

3. Ryhmän kolme seuraavaa tärkeintä tehtävää?

- Varmistetaan, että maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuusnäkökulma tulee huomioiduksi LAPEn kaikissa kehittämiskokonaisuuksissa
- Edistetään ammattilaisten osaamista ja jalkautetaan monikulttuurisuuden huomioivaa toimintakulttuuria ja ymmärrystä koko Pirkanmaan alueella eri toimijoiden (so, te, sivistys, vaka) piirissä → *Lisätään suvaitsevaisuuskasvatusmateriaalia työkalupakkiin mm. koulujen käyttöön.*
- Lisätään maahanmuuttajien tietoisuutta tarjolla olevista palveluista ja mahdollisuuksista

Kehittämiskokonaisuuden väliarviointi

Visio ja tavoitteet,
tehdyt ja suunnitellut toimenpiteet,
tarvittavat korjausliikkeet ja jatkosuunnitelma

ALKUVISIOMME

VISIO (LAPE kick off –tilaisuus 7.4.2017)

Erityistarpeet
huomioidaan (mm.
tulkkaus)

Selkokielineen
viestintä

Erilaisuus kuuluu
asiaan

Maahanmuuttajapalvelut
integroitu luontevasti
muihin peruspalveluihin

Maahanmuuttajaperheille
ja –nuorille on tarjolla
tukea ja tietoa erilaisten
kulttuurien väliseen
vuoropuheluun,
tarvittaessa kriisipalveluja

Tukea
vanhemmuuteen
ja kasvatukseen
luontevien
verkostojen kautta,
vertaisryhmiä

Tuki- ja ystävätoiminta,
ryhmätoiminnot ja avoimet
kohtaamispaikat → tieto ja
ymmärrys suomalaisen
yhteiskunnan toimintatavoista
ja kulttuurista vahvistuvat

Maahanmuuttajat
aidosti osallisia
palveluiden
kehittämisessä ja
tuottamisessa

Luottamus, aika,
dialogi

VISIO (työrukkanen 3.5.2017)

Viestien ymmärtäminen varmistetaan

Tarjolla on oikeanlaista tukea ja ohjausta oikea-aikaisesti

Suomen kielen opetusta on tarjolla riittävästi ja joustavasti, ja siihen on motivoivaa osallistua

Tarjolla on psykoedukatiivista tukitoimintaa, jossa vahvistetaan asiakkaiden ymmärrystä kotoutumiseen liittyvistä prosesseista

Palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden, asiakkaat saavat avun "yhdeltä luukulta"

Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden luottamus viranomaisiin on parantunut

Yhdenvertaisuus toteutuu

Asiakkaat kohdataan yksilöllisesti

Maahanmuuttajataustaiset et perheet, lapset ja nuoret tuntevat omat oikeutensa ja ymmärtävät suomalaista palvelujärjestelmää

Ammattilaiset luottavat omaan osaamiseensa ja omaavat rohkeutta kohdata maahanmuuttajataustaiset asiakkaat

Ammattilaiset ovat tietoisia tarjolla olevista eri palveluista

Ammattilainen kantaa kokonaisvastuun

Pakolaisten vastaanoton alueellinen työryhmä (ELY-keskus 9.6.17 – vastaanottokeskusten ja kuntien työntekijöitä)

VILLI VISIO: Millaiset palvelut haluaisit omalle asiakaskunnallesi?

- **TOIMINTAPERIAATTEET:**
 - Asiakaslähtöisyys, osallisuus, asiakas subjektina, yhdenvertaisuus, ratkaisukeskeisyys, voimavarojen tunnistaminen ja vahvistaminen, perhe- ja lapsikeskeisyys, lakien toteutuminen
- **PALVELUT:**
 - Palvelut toteutuvat lakien mukaisesti (esim. alaikäiset turvapaikanhakijat saavat samat palvelut kuin suomalaiset)
 - Perhepalvelut: huomioidaan koko perheen hyvinvointi, tuetaan myös vanhemmuutta ja parisuhdetta, huomioidaan lasten roolit perheessä
 - Lastensuojelu
 - Tarjolla varhaiskasvatusta/ päivähoidtoa
 - Tukiperheet ja -ystävät
 - Sijaisperheet alaikäisille yksin saapuneille turvapaikanhakijoille
 - Palveluita kouluikäisille lapsille myös kesällä, jotta vanhemmat voivat jatkaa esim. koulutuksessa
 - Kielikoulutus ja muut kotoutumista tukevat palvelut tarjolla heti myös aikuisille → Vanhemmat ja lapset kotoutuvat samantahtisesti, mikä tukee koko perhettä
 - Arkista apua, tukea ja neuvoja jokapäiväisten tavallisten asioiden selvittelyssä (esim. järjestöjen toimialuetta?)
 - Käytössä mahdollisimman paljon samat palvelut kuin muillakin kuntalaisilla → Realistinen kuva yhteiskunnan palveluista ja taito käyttää niitä → Edistää myöhempää kotoutumista
 - Pikkukunnissa samanlaiset palvelut kuin Tampereella
 - Kotoutumisvaiheessa kunnan palvelujen esittelyyn käytetään riittävästi aikaa
- **YKSIKÖT:**
 - Yksiköt ovat pienempiä
 - Alaikäisyksiköt ovat hybridimallisia: jatkumo turvapaikanhakijoista oleskeluluvan saaneisiin
- **KOKONAISVALTAINEN INTEGRAATIO JA SUJUVA YHTEISTYÖ:**
 - Panostetaan hyviin väestösuhteisiin
 - Asenneilmapiiri on myönteinen ja poliittista tahtoa löytyy
 - Integraationäkökulma läpäisee kaiken toiminnan: Koko kunta kotouttaa (mm. koulutetaan kaikkia työntekijöitä)
 - Kunta on mukana vaikuttamassa esim. kulkuyhteyksien suunnitteluun; tuetaan alueellisia kulkuyhteyksiä
 - Turvapaikanhakijoiden osaaminen nähdään voimavarana ja saadaan käyttöön (esim. kunta palkkaa turvapaikanhakijan kuskiksi)
 - Syrjäytymisen ja psyykkisten ongelmien ennaltaehkäisyyn panostetaan
 - Kaikki toimijat (kunta, järjestöt, srk..) toimivat hyvässä yhteistyössä vokin kanssa. Toimitaan yli organisaatio- ja kuntarajojen.
 - Kaikki ihmiset ovat oman elämänsä subjekteja. Asiakkaila on todelliset mahdollisuudet osallistua ja toimia, jokaisella yksiköllä on mahdollisuus olla osa yhteisöä. Ei tehdä puolesta vaan tuetaan toimimaan itse.

Pakolaisten vastaanoton alueellinen työryhmä (ELY-keskus 9.6.17)

KOHTI VISIOTA: Mitä paloja unelmasta meillä on jo olemassa (toimivat käytännöt, periaatteet jne.)? Missä tarvitaan muutosta? Millä keinoin muutosta kohti voisi päästä?

- **TOIMIVAA:**
 - Tampereen malli, mm.:
 - Aikuissosiaalityössä lapsiperheiden moniammatillinen tiimi
 - Vokissa varhaiskasvatusta, omat perhetyöntekijät
 - Yksin saapuneiden alaikäisten kohdalla palvelujatkumo toimii hyvin: Ryhmäkoti, perheryhmäkoti ja jälkihuolto ovat samaa yksikköä. Tuttu sosiaalityöntekijä jatkaa myös jälkihuollossa, lisäksi nuorella oma jälkihuoltotyöntekijä, yksilöllinen suunnitelma ja käytännön tukea (tapaaminen väh. kerran viikossa)
 - Hämeenkyrön hybridimalli: Samassa yksikössä turvapaikanhakijoita ja oleskeluluvan saaneita
 - Koulupaikka löytyy nopeasti, yhteistyö sujuu hyvin niin perusopetuksen, VALMAN kuin ammatillisenkin koulutuksen puolella
 - Siirtopalaverit ja siirto vokista kuntaan toiminut pääsääntöisesti hyvin Pirkanmaalla
 - Osassa kunnista (esim. Hämeenkyrö) yhteistyö on alkanut rakentumaan asiakkaan näkökulmasta käsin
- **KEHITETTÄVÄÄ:**
 - Enemmän perhetyöntekijöitä tmv., jotka koordinoivat perheen asioita eri toimijoiden verkostossa. Jokaiselle perheelle oma vastuutyöntekijä.
 - Ammattilaisten osaamisen kehittäminen
 - Asiakkaan kohtaamisen perusajatus: mitä tekisit jos asiakas olisi suomalainen → kohdataan ensisijaisesti ihminen
 - Asiakas subjektiksi
 - Riittävästi aikaa asiakkaan kohtaamiseen ja yksilölliseen auttamiseen
 - Lisää ymmärrystä ja asennemuutosta erilaisia kulttuuritaustoja kohtaan: Yhteistyö ja –ymmärrys rakentuu positiivisten kokemusten ja kohtaamisten kautta
 - Kuntien johtavien virkamiesten asenteet positiivisemmiksi → ohjausta esim. valtion tasolta
 - Vok-asiakkaat viedään palvelujen ja toimintojen luokse eikä päinvastoin → edistää kaikkia sosiaalisuuden osa-alueita, tukee integroitumista ja asiakkaiden omaa toimijuutta
 - Lisää palveluita muiden kuin viranomaisten taholta
 - Turvapaikanhakijoita ei ajateltaisi erityisryhmänä, ei eriytettyjä palveluita
 - Tieto kulkee myös itsenäisesti kuntiin muuttaneiden osalta
 - Kehitetään perhehoitoa vaihtoehdoksi perheryhmäkotien rinnalle; perheen kautta yhteiskuntaan integroituminen helpompaa
 - Järjestetään riittävästi aikaa asiakkaan kohtaamiseen
- **RATKAISUJA:**
 - Osaamisen kehittämisen malli: Kehitetään osaamista. Panostetaan mahdollistavaan johtamiseen, järjestetään aikaa kehittämistyölle. Jos on liian kiire, kehitetään prosesseja, jotta kehittämiselle jää aikaa. Panostetaan erityisesti ruohonjuuritasoon, koska siellä on osaamista. Kysytään joka päivä, miksi teemme näin?
 - Työntekijöiden varmuus ja asenteet kehittyvät positiivisten kokemusten ja kohtaamisten kautta

Kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet, toimenpiteet Pippurissa

Pohdittavaksi:

1. Voimmeko saavuttaa asetetut tavoitteet suunniteltujen toimenpiteiden avulla? Mitkä tavoitteet uhkaavat jäädä toteutumatta? Mitä voimme tehdä asian eteen? Onko tarvetta uusille toimenpiteille; minkälaisille?
2. Mihin tulisi erityisesti panostaa hankkeen loppuaikana?
3. Kehittämistyöryhmän toiminta jatkossa

Maahanmuuttajataustaisten ja muiden monikulttuuristen lasten, nuorten ja perheiden palvelut Pirkanmaalla: Kansalliset tavoitteet ja keinot (LAPE Kick off 3.5.2017)

Kansalliset tavoitteet	Keinot
Vahvistetaan positiivista ja osallistavaa asenneilmapiiriä	Kehitetään avoimia kohtaamispaikkoja sekä uusia toimintatapoja ihmisten väliseen kohtaamiseen
Yhdenmukaistetaan ja vahvistetaan maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden tarpeisiin vastaavia palveluja ja toimintamalleja	Kehitetään palvelumalleja tukemaan integroitumista, lisätään varhaista tukea, kehitetään tukihenkilö- ja perhetoimintaa
Parannetaan lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuuden huomioimista	Uudistetaan ammattilaisten osaamista, mallinnetaan tuki- ja konsultointimahdollisuuksia
Kehitetään palvelujen rajapintoja ja saatavuutta maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta	Vahvistetaan poikkihallinnollista yhteistyötä yli sektorirajojen, ohjataan aktiivisesti alkukartoitukseen, yhteensovitetään palvelutarpeen arviointia ja muita suunnitelmia, hyödynnetään sähköisiä välineitä tehokkaammin
TULOS: Perhekeskuksen peruspalveluihin toimivaksi kokonaisuudeksi integroidut, kotoutumista tukevat palvelut maahanmuuttajataustaisille ja monikulttuurisille lapsille, nuorille ja perheille	

Maahanmuuttajataustaiset ja monikulttuuriset lapset, nuoret ja perheet: PERHEKESKUS - Kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet

Kansalliset tavoitteet	Toimenpiteet Pippurissa	Huomioitavaa
<p>Perhekeskus palvelee kaikkia lapsia ja perheitä huomioiden monimuotoiset perheet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö kaikkien muiden kehittämiskokonaisuuksien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhemmuuden tukemiseen keskeisessä asemassa
<p>Toimintaa järjestetään yhteistyössä järjestöjen ja maahanmuuttajayhteisöjen kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tuodaan järjestöjen työ näkyväksi, edistetään tietoisuutta järjestöjen toiminnasta (työkalupakki, koulutukset, verkostot) - Kokemusasiantuntijat aktiivisesti mukana mm. koulutustilaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa - Edistetään koulutettujen kokemusasiantuntijoiden (TEKO-hanke) hyödyntämistä 	<ul style="list-style-type: none"> - "Työkaluja kohtaamiseen" – koulutustilaisuudet syksyllä 2018 vok-paikkakunnilla?
<p>Perhekeskus tarjoaa tukea ja tietoa alueen toimijoille liittyen maahanmuuton ja kotoutumisen perustiedon levittämiseen (yhteistyössä Kotouttamisen osaamiskeskuksen kanssa), järjestää koulutusta ja tiedotusta, vaikuttaa asenneilmapiiriin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Moniammatillisten monikulttuurisuus-/maahanmuuttajatyön työryhmien perustaminen perhekeskuksen alueelle ("avainhenkilöt": vaka, koulu/oppilashuolto, so ja te)? 	
<p>Kaikki perhekeskuksen työntekijät osaavat tunnistaa kotoutuvien perheiden tarpeita ja ohjata asiakkaita aktiivisesti kotoutumislain mukaisten alkukartoitusten tekoon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - "Työkaluja kohtaamiseen" –koulutustilaisuudet peke-pilottikunnissa - Työkalupakin jalkauttaminen - "Monikulttuuriset erot" –työpaja eropalvelujen koulutustilaisuudessa 15.5. (Tampere). Perheiden moninaisuuden näkökulma esillä kaikissa eropalveluiden koulutuksessa. - Maahanmuuttajille suunnattu "Eron edessä" –esite 	
<p>Monialaisen kotoutumissuunnitelman tulee olla saumaton kokonaisuus ja osa perhekeskuspalveluja yhdessä mahdollisen sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin ja suunnitelman teon kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään ja yhdenmukaistetaan alkuvaiheen kotoutumispalveluiden asiakasprosessia (perhenäkökulma) - Kehitetään ja pilotoidaan perheen kotoutumissuunnitelma -mallia (Nokia, Tampere) 	

(Kokonaisuus sisältyy perhekeskukseen)

TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Kohtaamispaikat palvelevat kaikkia lapsia ja perheitä huomioiden monimuotoiset perheet	
Tarjotaan uusia toimintatapoja ja tiloja , missä maahanmuuttajataustaiset ja kantasuomalaiset ihmiset pystyvät kohtaamaan.	
Avoin kohtaamispaikka vastaa maahanmuuttajaperheiden varhaisen tuen tarpeeseen sekä edistää asiakkaiden osallisuutta ja tietoisuutta palvelujärjestelmästä	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omakielisen neuvonnan (Maahanmuuttajainfo Mainio) etäyhteyden käyttöönotto ➤ Etätulkkauspalvelun käyttöönotto mahdollisuuksien mukaan (Túlka/ Pirkanmaan Tulkkikeskus)

Maahanmuuttajataustaiset ja monikulttuuriset lapset, nuoret ja perheet: KOULU, OPPILAITOKSET JA VARHAISKASVATUS - Tavoitteet ja toimenpiteet

TAVOITE: Kehitetään koulun ja varhaiskasvatuksen toimintaa maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.

HAASTEITA nykytilanteessa:

- Varhaiskasvatukseen osallistumisen vähäisyys
- Perheen kotoutumissuunnitelmien puutteellisuus alle kouluikäisten lasten osalta
- Perheiden vähäinen tieto lapsen oikeuksista ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista
- Puutteellinen osaaminen monikielisten oppilaiden oppimisvaikeuksien tunnistamisessa ja psykososiaalisessa tuessa.

Keinot (kansallinen toimenpideohjelma)	Toimenpiteet Pippurissa	Muuta
Edistetään kotoutumissuunnitelman avulla lasten ohjautumista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen	- Perheiden kotoutumissuunnitelman kehittäminen ja käyttöönotto (Nokia, Tampere)	- <i>Vanhemmuuden tukeminen</i> merkittävässä asemassa! - <i>Vanhempien vertaistukitoiminnan (Väestöliitto) käynnistäminen pilottikouluilla?</i>
Edistetään lasten osallistumista varhaiskasvatukseen . Tuetaan monikielistä identiteettiä sekä lasten suomen kielen oppimista varhaiskasvatuksessa.	- Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulun kehittämistyöryhmien kanssa: yhteiskokous, koontimateriaali jakoon - Työkalupakin jalkauttaminen ammattilaisten käyttöön	
Vahvistetaan opettajien osaamista tunnistamaan oppimisvaikeuksia ja psykososiaalisen tuen tarvetta sekä oppilaitosten mahdollisuuksia antaa tietoa oppilashuoltopalveluista	- ”Työkaluja kohtaamiseen” –koulutustilaisuudet - <i>Yksilölliset koulukäynnit? (Kotona Suomessa – hanke)</i>	

(Huom. Pippurissa fokus perhekeskusmalliin sisältyvien palvelujen kehittämisessä)

TAVOITTEET:

- Kehitetään lastensuojelua ja monitoimijaista lastensuojelutarpeen arviointiprosessia ja tiedonkulkua vastaamaan myös turvapaikanhakijoiden ja muiden maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tuen tarpeisiin.
- Vastaanottokeskusten, alaikäisyksiköiden ja lastensuojelun sekä kunnan muita toimijoiden välinen selkeä työnjako ja saumaton yhteistyö lastensuojelutarpeen arvioinnissa.
- Tieto lastensuojelun tarpeesta siirtyy paikkakunnalta toiselle asiakkaan mahdollisen muuton yhteydessä
- Traumoja kokeneiden lasten tarpeet tunnistetaan vastaanottokeskuksissa ajoissa ja niihin tarjotaan jo varhaisessa vaiheessa tarkoituksenmukaista ammatillista apua ja tukea sekä tarpeenmukaisia muita palveluita.
- Vahvistetaan lastensuojelussa toimivien työntekijöiden osaamista maahanmuuton erityiskysymyksissä
- Lastensuojelulaitosten, sijaishuollon vaikeasti oireilevien lasten ja nuorten hoidollisen ja kuntouttavan sijaishuollon palvelumallien kehittämisen yhteydessä huomioidaan myös maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten erilaiset palvelutarpeet ja niiden edellyttämä erityisosaaminen ja mahdollinen keskittämisen tarve.

TOIMENPITEET PIPPURISSA, mm.:

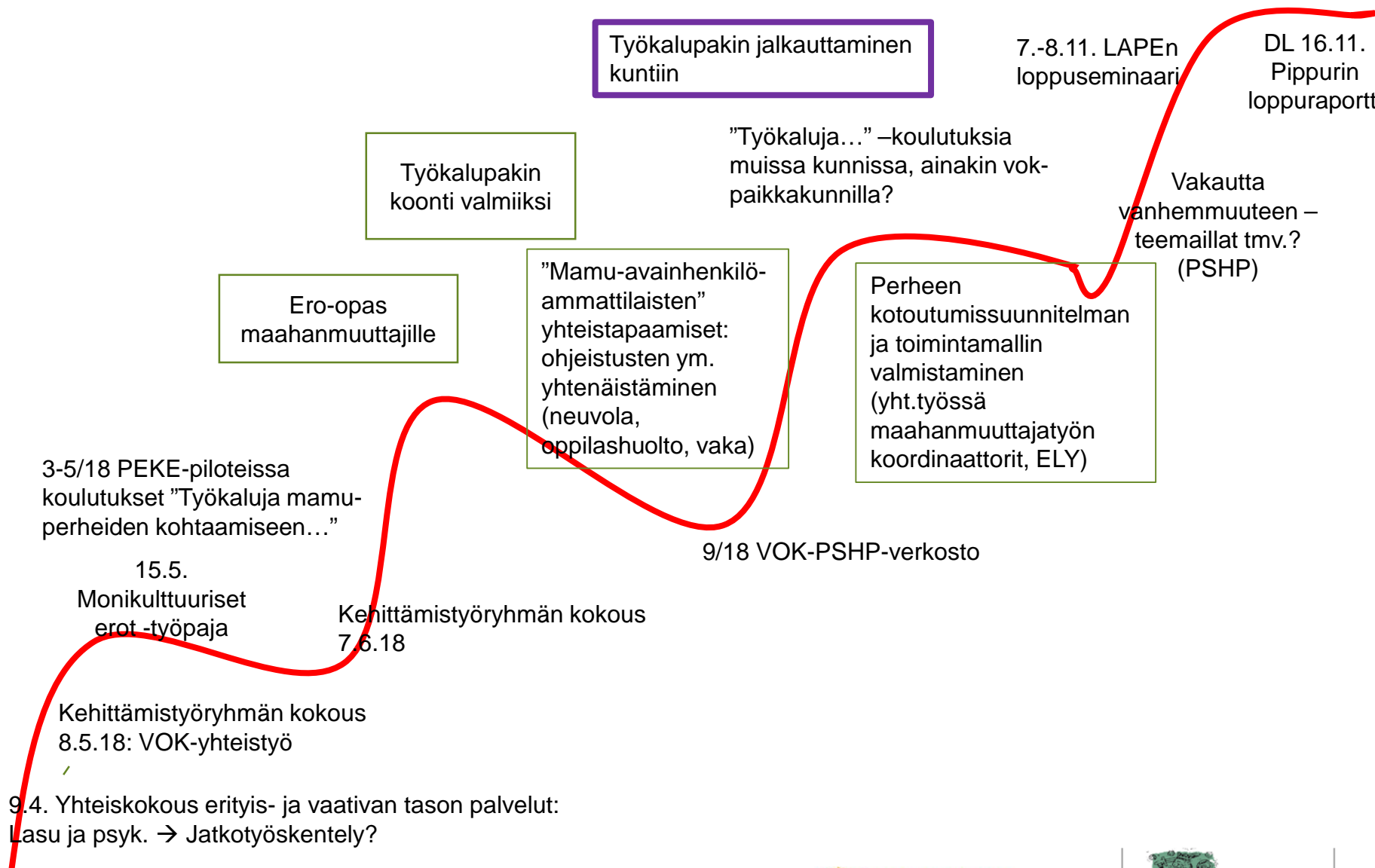
- Kehitetään lasten ja nuorten traumapsykiatrisen hoidon ketjua Pirkanmaalla
- Kehitetään yhteistyössä kuntien, 3. sektorin, PSHPn ja vastaanottokeskusten kanssa toimintamalleja, joiden kautta maahanmuuttajaperheen vanhemmat (myös turvapaikanhakijat) voivat saada tukea vanhemmuuteen, erityisesti lapsen oirehtiessa psyykkisesti.

KANSALLISET TAVOITTEET	TOIMENPITEET PIPPURISSA	Huomioitavaa
Uudistetaan lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten maahanmuuttoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää osaamista	<ul style="list-style-type: none"> - ”<i>Työkaluja kohtaamiseen</i>” –koulutustilaisuudet - Työkalupakin jalkauttaminen - Yhteistyö muiden kehittämistyöryhmien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskeisintä integroida maahanmuuttaja-/monikulttuurisuusnäkökulma osaksi kaikkia kehittämiskokonaisuuksia - Kokemusasiantuntijat näkyvästi mukana kehittämistoimissa
Kehitetään ammattilaisten yleisiin ihmisoikeuksiin, yhdenvertaisuustematiikkaan, kohtaamistaitoihin, asenteisiin, moniammatilliseen ja kulttuurisensitiiviseen työotteeseen liittyvää osaamista sekä kotoutumisprosessien ja sisällön tuntemusta	- ks. ed.	
Vahvistetaan ammattilaisten kykyä tarjota psykososiaalista tukea vastaanotto- ja kotoutumisprosessin kaikissa vaiheissa (esim. psykologisen ensiavun koulutukset)	<ul style="list-style-type: none"> - ks. ed. - PALOMA-seminaari syksyllä? - Vakautta vanhemmuuteen – teemaillat yhteistyössä PSHP:n kanssa? 	

Maahanmuuttajataustaiset ja monikulttuuriset lapset, nuoret ja perheet: SÄHKÖISET PALVELUT – Kansalliset tavoitteet ja toimenpiteet

- **TAVOITTEET:** Hyödynnetään sähköisiä palveluita paremmin.
- **TOIMENPITEET:**
 - Maahanmuuttajanäkökulman (asiakkaiden tarpeet, olemassa olevat sähköiset palvelut) vieminen osaksi sähköisten palveluiden kokonaisarkkitehtuuria
 - Etätulkkauspalvelun käyttöönoton edistäminen
 - Maahanmuuttajainfo Mainion video-/chat-palvelun edistäminen
 - Kootaan yhteen olemassa olevia sähköisiä palveluja ja materiaaleja, ja jalkautetaan niitä käytäntöön ("*Työkaluja kohtaamiseen*" – koulutukset, työkalupakki)

PUNAINEN LANKA: Maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuus

Tarvittavat korjausliikkeet/ toimenpiteet?